

Posúdenie magisterskej diplomovej práce Bc. Anny Adámkovej

Tělesnost v rámci nabývání dovedností

Katedra elektronické kultury a sémiotiky

Fakulta humanitních studií, Univerzita Karlova v Praze

Keď sa diplomantka Anna Adámková rozhodla zaoberať sa otázkou telesnosti, dalo by sa povedať, že sa pustila do základného výskumu. Nejde totiž o otázku konkrétneho typu pravidiel, sémantických jednotiek či znakov, ale o otázku stojacu ešte za tým – je správnejšie/výhodnejšie popisovať tieto témy v slovníku intelektualistických teórií alebo v slovníku teórií považujúcich za základ prax/telesnosť? Ide o známy konflikt medzi funkcionalizmom a pragmatizmom.

Diplomantka tému uchopila s prehľadom a kritickosťou. Využíva relevantnú literatúru na odbornej úrovni, nejde ani náznakom o kompilát cudzích názorov, ale vždy o kritické spracovanie plné pripomienok, vylepšení a návrhov. Negatívom je, že je prítomných niekoľko nedostatkov – niektoré knihy cituje iba z elektronických ukážok, inokedy zas uvádza citácie takpovediac „z druhej ruky“.

A hoci autora tohto posudku môže tešiť, že diplomantka využíva jeho článok, predsa len by si filozof ako Wittgenstein zaslúžil väčšie spracovanie a citovanie priamo z pôvodných textov (napr. s. 50-51). Našťastie nejde o častý jav, o to nešťastnejšie pôsobí, že sa vôbec vyskytol.

Pokiaľ by sme sa pokúsili popísať najväčšie klady a zápory práce, musíme v prvom rade uznať nájdenie inovatívneho prístupu k spomínanému konfliktu pomocou príkladu tzv. vlčích detí. Autorka postupuje argumentatívne presvedčivo a nachádza viacero chýb na predstavovanej koncepcii pravidiel od J. Peregrina, či možných alternatív voči jeho návrhom (napr. v koncepcii memov od S. Blackoreovej). Správne poukazuje na racionalistické predpoklady tejto koncepcie a jej pochybný základ v rozlíšení toho, čo je to považovať určité chovanie za správne (čo diplomantka okrem teoretických argumentov úspešne dokladá aj na príklade vlčích detí).

Otáznym bodom však zostáva využitie fenomenológie M. Pontyho, resp. nie jej samotné využitie, ale konkrétne prepojenie slovníkov dvoch tradícií. V poslednej dobe sú v odbornej diskusii prítomné viaceré snahy práve o takéto prepojenie (napr. u citovaného O. Berana), ide teda určite o prípustný a zaujímavý pokus. V predkladanej práci však miestami tento pokus nepôsobí ako úspešné nájdenie dialógu, ale ako pokračovanie monológov. Ako napr. preložiť do slovníka analytickej filozofie tvrdenie, že je „gesto přímým nositelem významu“ (s. 48)? Keď nie je „reflexivní reakci ani symbopolickou nonverbální frází“ (ibid.), čo nás oprávňuje (v slovníku af) hovoriť o zmysle?

Dodávam však, že diplomantka využila toto spojenie aj veľmi úspešne, napríklad na poukázanie rozporu racionalistickej koncepcie stojacej na centre uchopujúcom významy a naopak telesnosti prispievajúcej holisticky k utváraniu významov.

Na záver sa pokúsim ešte trochu obrániť niektoré tézy J. Peregrina – hoci autorka pri ich kritike využíva aj pripomienky autora tohto posudku, zdá sa mi, že niekedy je predsa len voči jeho záverom nespravodlivá a jeho teóriu bagatelizuje. Napr. keď na strane 55 popisuje proces učenia – Peregrin by rozhodne nesúhlasil s tým, že sa žiak učí čítaním spísaným pravidiel. Naopak, ako autorka na začiatku správne vyložila, Peregrin chápe pravidlo ako určitý sociálny priesečník. V tomto príklade ide skôr o to, že žiak dokáže pochopiť, čo učiteľ vníma ako správne a nesprávne a na základe toho akosi prispôbiť svoje správanie k pomyselnému priesečníku – autorka v prvej časti správne poukazuje na miernu nezrozumiteľnosť toho, ako vnímať hranice takéhoto priesečníka, z čoho však nevyplýva uvedená kritika „učenia čítaním spísaných pravidiel“.

Pokiaľ ide o technické spracovanie, práca je spracovaná kvalitne a pokiaľ môžem posúdiť, aj jazykovo správne. Autorka pôsobí štylisticky veľmi presvedčivo s miestami humornými alúziami na ďalšie diela. Prácu navrhujem prijať a ohodnotiť známku 1.